

İLKÖĞRETİM OKULLARINDA ARAÇ-GEREÇ KULLANIMI

Mustafa CİNOĞLU*
H. İsmail ARSLANTAŞ**
Habib ÖZGAN***

Özet / Abstract

Bu çalışmanın amacı, ilköğretim okullarında araç-gereçlerin, özellikle teknolojik araç-gereçlerin derslerdeki kullanılma durumunu veya kullanılmama sebeplerini tespit etmektir. Çalışmada, Kilis il merkezinde rasgele seçilmiş 15 ilköğretim okulundan 45 öğretmen ile görüşülerek ve katılımcı gözlem yoluyla bilgiler toplandı. Elde edilen bilgiler derslere ve öğretmen özelliklerine göre gruplandırılarak, mevcut durumun tanımı ve farklılıkların analizi yapıldı. Sonuç olarak, öğretmenlerin öğretim teknolojilerini yeterince kullanmamalarının sebepleri tespit edilerek, bazı önerilerde bulunuldu.

Anahtar Kelimeler: Öğretim teknolojileri, Ders araç-gereçleri

USING TEACHING EQUIPMENTS IN PRIMARY SCHOOLS

The purpose of this study is to determine the status of using teaching equipments, especially for technological teaching equipments in primary schools or to determine the reasons of disuse of these equipments. In this study, data was collected through interviewing with 45 teachers from 15 primary schools randomly selected in Kilis province. Collected data was grouped by teacher and course characteristics and current situation was described and differences has been analyzed. Finally, the study determines the reasons of disuse of technological equipments in education and submit some recommendations.

Key Words: Educational technologies. Educational equipments

Giriş

Öğretme öğrenme sürecinin temel öğelerinden biri de ders araç ve gereçleridir. Araç gereçlerin temel işlevi, öğretme öğrenme sürecini daha işlevsel ve etkili bir duruma getirmektir. Öğretimsel etkinliklerin belirlenen hedefleri gerçekleştirilmesi, öğretim sürecinde uygun materyallerin kullanılmasına bağlıdır.

Ders araç-gereçlerinin eğitim-öğretim ortamında kullanılmasının birçok konuda yarar sağladığı görülmektedir. Yapılan araştırmalar, öğrenme işlemine katılan duyu sayısının artmasıyla beraber öğrenmelerin daha kalıcı olduğunu göstermektedir: okuduklarımızın %10'u, işittiklerimizin %20'si, gördüklerimizin %30'u, hem görüp

Yrd. Doç. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi.
Yrd. Doç. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi.
Yrd. Doç. Dr., Gaziantep Üniversitesi.

hem işittiklerimizin %50'si, söylediklerimizin %70'i ve hem yapıp hem söylediklerimizin %90'ı kalıcı olmaktadır (Ergin, 1998).

Öğretimde kullanılan araç-gereç sayısı arttıkça, her öğrencinin bireysel öğrenme ihtiyaçlarına uygun bir öğretim kanalı bulunması ihtimali de artacaktır. Çoklu zekâ kuramına göre her birey farklı zekâ tiplerine sahiptir ve öğretmenlerin de bu durumu göz önünde bulundurarak, derslerinde mümkün olduğunca fazla zeka tipine hitap edecek materyalleri kullanması gerekmektedir (Yalın, 2007).

Öğrenme işleminin gerçekleşebilmesi için öncelikle öğrencinin dikkatinin çekilmesi gerekir. Çünkü öğretim materyalleri, öğrencinin ilgi ve dikkatini çekerek, onların derse katılımını sağlayabilir (Sönmez, 1997). Öğretme-öğrenme ortamında uyarıcı zenginliği, hem öğrencilerin dikkatlerini çekmelerine hem de güdülenmelerine önemli ölçüde katkıda bulunabilir. Bu nedenle derslerde mümkün olduğunca farklı öğrenme materyaline yer verilmelidir.

Görsel araç-gereçler sunulan soyut bilginin belli bir ölçüde somutlaşmasını sağlar, içeriği basitleştirerek anlaşılmasını kolaylaştırır. Bir öğretmen derste iç organlarımızı ne kadar detaylı anlatırsa anlatsın, konuyla ilgili gösterilecek bir resim veya modelden daha etkili olamaz. Resim ve model gibi ders araçları bilgiyi somutlaştırmanın yanı sıra zamandan da tasarruf sağlamaktır (Yalın, 2007).

Araç-gereçler aynı zamanda güvenli gözlem yapma olanağı sağlarlar. Tehlikeli doğa olayları ve kimyasal reaksiyonlar, sınıf ortamında araç-gereç kullanılarak güvenli bir şekilde canlandırılabilir (İzci, 2006).

Teknolojideki gelişmelere paralel olarak ders araç-gereçlerinde de farklılaşmalar görülmektedir. Klasik araç-gereçlerin yerini dereceli olarak bilgisayar, tepegöz, akıllı tahtalar, internet, CD'ler vb. teknoloji ürünü araç-gereçler almaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı son yıllarda ulusal bütçeden en büyük pay alan bakanlık olmuştur. Bakanlık bu bütçesinin önemli bir kısmını da eğitim teknolojilerine ayırmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, ilköğretim okullarında araç-gereçlerin, özellikle teknolojik araç-gereçlerin derslerdeki kullanılma durumunu veya kullanılmama sebeplerini tespit etmektir. Araştırma soruları:

1. İlköğretim okullarındaki mevcut ders araç-gereçlerinin durumu nedir?
2. Öğretmenlerin bu araç-gereçleri kullanma durumunu nedir?
3. Sınıflarda teknolojinin yeterince kullanılmamasının sebepleri nelerdir?

Yöntem

Çalışma Kilis il merkezinde rasgele seçilmiş 15 ilköğretim okulunda gerçekleştirildi. Her okuldan 3 olmak üzere toplam 45 öğretmen ile görüşülerek bilgi toplandı. Öğretmenler, daha rahat ve güvenilir bilgi toplanabilmesi için, görüşme ve işbirliğine isteklilik gösterme ölçütlerine göre seçildiler. Kilis Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi'nden, "Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme" dersi alan 30 öğrenci seçilerek, gözlem ve görüşme yapma konusunda kendilerine gerekli eğitim verildi. Daha sonra bu öğrenciler ikiserli gruplar halinde seçilen okullara gönderildi. Okulların sahip olduğu ders-arac ve gereçlerinin neler olduğu okul içinde yapılan gözlem ve ilgili

kişilerle yapılan görüşmelerle tespit edildi. Bu araç-gereçlerin öğretmenler tarafından kullanılma sıklığı veya kullanılmama sebepleri de derslerde yapılan gözlem ve öğretmenler ve idarecilerle yapılan görüşmeler yoluyla tespit edildi. Elde edilen bilgiler derslere ve öğretmen özelliklerine göre gruplandırılarak, mevcut durumun tanımı ve farklılıkların analizi yapıldı.

Okullardaki Ders Araç-Gereçlerinin Durumu

Kilis ilinde, seçilen 15 ilköğretim okulunda yapılan gözlem ve görüşmeler sonucunda, her derslikte bulunan standart araç-gereçler şu şekilde tespit edilmiştir: Yazı tahtası, mevsim şablonu, Atatürk köşesi, sınıf kitaplığı, öğrenci çalışmalarının sergilendiği bir pano, Atatürk resmi, bayrak resmi, istiklal marşı, gençliğe hitabe, Türkiye haritası, il haritası, ilköğretim birinci, ikinci sınıflarda seslerin ve rakamların belirtildiği posterler, mevcut grafiği, yazı örnekleri, dördüncü ve beşinci sınıflarda tarih şeridi bulunmaktadır. Bunlara ek olarak bazı sınıflarda internet erişimi, televizyon ve VCD, DVD oynatıcıları da bulunmaktadır. Ayrıca okullarda ders araç ve gereçlerinin muhafaza edildiği bir oda bulunmaktadır. Bu odada değişik türden haritalar, küre, posterler, Matematik dersi için kullanılacak metre, gönye vb. bulunmaktadır. Genel olarak bütün ilköğretim okullarında bir adet fotokopi makinesi de bulunmaktadır. Bazı okullarda okul kütüphanesi de bulunmaktadır. Okul koridorlarında Atatürk köşesi, Atatürk'e ait sözler, okulun tarihçesi, Türk büyüklerine ait resimler, belirli gün ve haftalarla ilgili gazete ve resimler bulunmaktadır.

Bunlara ek olarak, okulların çoğunda 'Teknoloji Laboratuvarı' bulunmaktadır. Bu laboratuvarlarda 10-30 arası bilgisayar, bir tane akıllı tahta, bir tane taşınabilir projeksiyon cihazı, tepegöz, bir adet lazer yazıcı ve bilgisayarlara yüklü olmak üzere değişik eğitici programlar bulunmaktadır. Öğretmenler derslerini teknoloji destekli olarak işlemek istediklerinde, randevu yoluyla bu laboratuvarı kullanabilmektedirler.

Ayrıca ilköğretim okullarının tamamına yakınında Fen Bilgisi Laboratuvarı bulunmaktadır. Bu laboratuvarlarda Fen Bilgisi dersinin işlenişinde kullanılacak araç gereçler bulunmaktadır. Bu araç gereçlerin başlıcaları şunlardır: insan vücuduna ait model ve levhalar, ispirto lambası, rüzgâr oku, havanın basıncını belirten şişe, basit termometre, su süzgeci (kirli suları temizlemek için), sulu pîl, mıknaş, beş duyuya ait levhalar ve şemalar, solunum, sindirim ve kan dolaşımını açıklayan levhalar, iskelet levhaları, küre kesiti, iletken ve yalıtkan maddeler tablosu, elektrik zili, elektrik motoru, büyüteç, mikroskop, deney malzemeleri vb. yer almaktadır.

Öğretmenlerin Ders Araç-Gereçlerini Kullanma Durumu

Öğretmenlerin tamamının ders kitapları, yazı tahtası ve kalemini ders işlenişinde vazgeçilmez bir unsur olarak gördüğü ve hemen her derste kullandığı görülmektedir. Bunların dışında öğretmenlerin en çok mevsim şeridi, tarih şeridi, grafik, harita, dünya maketi, Fen Bilgisi araç ve gereçleri, tepegöz ve projeksiyon cihazı ile slaytları daha sık olarak kullanmakta oldukları gözlemlendi. Yapılan katılımcı gözlem ve görüşmelerden,

kullanılan araç ve gereçlerin branşlara/sınıflara ve öğretmen özelliklerine göre farklılık gösterdikleri görüldü.

Her branşın kendine özgü konuları ve doğal olarak da kullandıkları farklı ve ortak araç-gereçleri bulunmaktadır. Örneğin, Sosyal Bilgiler dersinde daha çok haritalar ve dünya maketi kullanılırken, Fen Bilgisi derslerinde bazı konularda Fen Bilgisi laboratuvarı kullanılmaktadır.

Ders işlediğim konuyla ilgili haritalardan yararlanıyorum. Bazen öğrencilerin dikkatini çekmesi için tepegözden yararlanıyorum. Malumunuz hep aynı şekilde ders işlenirse öğrencileri derse motive etmek zorlaşıyor. Arada sırada böyle değişiklikler iyi oluyor (*M. A., Sosyal bilgiler öğretmeni, 28 yaşında*).

Dersimde araç gereç olarak insanlarda bulunan iç organları anlatırken insan iskeleti kullanıyorum ve yeri geldiği zaman öğrencilere bu konuyu daha iyi kavrayabilmesi için deney yapıyorum (*M. K., Fen bilgisi öğretmeni 52 yaşında*).

Türkçe derslerinde öğretmenlerin genel olarak şiir ve hikâye kitaplarından yararlandıkları görülmektedir. Öğrencilere kitap okuma alışkanlığı kazandırmak amacıyla öğretmenlerin kitap okuma formları düzenlenmektedir. Birinci sınıflarda seslerin okunuşunu öğretmek amacıyla teyp, bilgisayar, CD ve projeksiyon kullanılmaktadır.

Benim sınıfımda bir tane bilgisayar var ve ben bilgisayarı her gün ilk okuma yazma dersi için kullanmaktayım. Yazıları bilgisayardan çıkarıyorum. CD ve bilgisayar ile seslerin okunuşunu buradan öğretiyorum (*M.A. Bay, Birinci sınıf öğretmeni, 28 yaşında*).

Sesleri kavratmak amacıyla projektör yardımıyla eğitim CDlerinden yararlanıyorum. Bunu iki üç sesi tanıtmak amacıyla kullandım. Dersi ilgi çekici hale getiriyor ve okumalarına yardımcı oluyor ama yazma işleminde zorluk çekiyorlar. Bu yüzden dersin büyük bölümünü yazma işlemine ayırıyorum (*A.P. Birinci sınıf öğretmeni, bayan, 30 yaşında*).

Müzik derslerinde müzik enstrümanlarının yanı sıra teyp, bilgisayar gibi sesli araç gereçlerin sık kullanıldığı tespit edildi. Matematik derslerinde ders kitabı, yazı tahtası, pergel, gönye, cetvel gibi sadece birkaç çeşit araç gereç kullanıldığı görüldü.

Bir matematik öğretmeni olarak dersimi tahtaya yazarak ve anlatarak işliyorum. Teknolojik araç gereçlerle pek bir işim olmuyor. Çünkü dersimin içeriği buna müsait değil. Zaten Matematik dersinde teknolojiden nasıl yararlanılabilir ki? Matematik dersinde öğrencilerin konuyu anlaması için anlatarak örnek çözmek gerekir. Bu öğrenciye bilgisayarla da gösterilse yine soruyu çözen bir öğretmenin video kaydı gösterilebilir. Bu nedenle Matematik dersinde yazı

tahtasından başka herhangi bir araç gerece gerek yoktur (*H. Ş., Matematik öğretmeni 39 yaşında*).

İş eğitimi, resim gibi derslerde öğrencilerin el becerilerine yönelik çalışmalar yapıldığından, anlatım yaparken teknolojik araç ve gereçlere ihtiyaç duyulmadığı ifade edilmektedir.

Öğrencilerden yapmasını istediğim örneğin halı desenini önce onların önünde anlatarak yapıyorum. Sonra onlardan yapmalarını istiyorum. Bunun içinde vereceğim ödevle ilgili malzemeler dersi anlatmama yetiyor (*N. A. İş eğitimi öğretmeni, 32 yaşında*).

İngilizce derslerinde bilgisayar ve projeksiyon çok etkin bir şekilde kullanılabilir. Öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirmek için bilgisayar yardımıyla İngilizce konuşmalar dinlettirilmekte, konuşma becerilerini geliştirmek için yansıtılan bir resim hakkında konuşmaları istenebilir.

Teknolojik gelişmeler de derslerde kullanılan araç-gereçleri etkilemektedir. Örneğin, sınıflarda projeksiyon ile slayt sunumu (powerpoint) imkanları yaygınlaştıkça tepegözün hizmet ömrünü dolduracağı görülmektedir. Tepegöz saydamlarının hazırlanmasının zor ve masraflı olması ve projeksiyon ile karşılaştırıldığında tepegöz kullanımının zorluğu bu araç-gereçlerin kullanımına olan ilgiyi azaltmaktadır.

Derslerle ilgili olarak gerek MEB tarafından ve gerekse özel sektörde hazırlanmış olan eğitim CD, VCD ve DVD'leri öğretmenler tarafından oldukça rağbet görmektedir. Bu şekilde konular daha az eforla ve daha etkili bir şekilde öğrencilere anlatılabilir. Öğrencilerin de derslerin bu şekilde görsel işlenmesinden memnun oldukları anlaşılmaktadır. Bu konudaki en önemli sıkıntı her ders ve konu için uygun içerikli eğitim CD, VCD veya DVD'lerin bulunmamasıdır. Mevcut olanların ise çoğunun müfredat konularıyla tam uyuşmaması bunların derslerde kullanımının yetersiz olmasına sebep olmaktadır.

Kullanılan araç gereçler öğretmen özelliklerine göre de farklılık göstermektedir. Araç gereçlerin kullanımını hususunda bazı öğretmenlerin isteksiz olduğu, sadece klasik araç gereçleri kullandığı ve teknolojik araç gereçlerin kullanımına ilgi duymadığı görüldü. Bunların genel olarak yaşlı öğretmenler olduğu gözlemlendi. Bunun dışında genç öğretmenlerin teknolojiyi sınıfta kullanma konusunda daha istekli oldukları görülmektedir.

Bazı öğretmenler teknolojiyi sınıflarında etkili bir şekilde kullanmaya özen göstermekte iken bazıları ise bu konuyu pek umursamamaktadır. Örneğin aynı ilköğretim okulunda çalışan öğretmenlerden biri—dördüncü sınıf öğretmeni 27 yaşında—ders kitapları ve yardımcı kaynaklardan yararlandığını, ders kitaplarında geçen deneyleri yaptırdığını, internetten yararlandığını ifade etmektedir. Ayrıca derste yeri geldikçe bilgisayar, tepegöz ve projeksiyon kullandığını ve öğrencilere kullandırdığını ifade etmekte iken, aynı okulda diğer bir öğretmen—ikinci sınıf öğretmeni, 45 yaşında—tepegöz ve bilgisayarı derslerinde bir kez bile kullanmadığını ifade etmektedir.

Derslerimde en çok bilgisayar ve ona bağlı olarak projeksiyon cihazını kullanıyorum. Bunları genellikle öğrencileri motive etmek ve konu ile ilgili film seyrettirmek için kullanıyorum (*M. E., Erkek, Türkçe öğretmeni, 25 yaşında*).

Son iki yıla kadar bilgisayar nedir, ne işe yarar tam olarak bilmiyordum. Almış olduğum hizmet içi eğitim sayesinde bir şeyler öğrendik. Ama 20 yıl önceki eğitimle şimdiki bir değil. Genç öğretmen arkadaşlarımız bu araç gereç, bilgisayar falan kullanımında bizden daha üstün. Bizde bu konularda onlardan yardım alıyoruz. Ayrıca kursa da gittik tabi. Kursta bilgisayarda slâyt hazırlamayı falan öğrendik. Bazı derslerde bilgisayardan yararlandım. Fakat daha çok derslerimde ders kitabı, yazı tahtası, haritalar, mevsim şeridi gibi araç gereçleri kullanıyorum (*H. A., Erkek, Sınıf Öğretmeni, 50 yaşında*).

Öğretmenlerin çoğu bir bilgisayarı etkin olarak kullanma becerisine sahip değil. Özellikle yaşlı öğretmenler, bilmiyorlar ve çaba da sarf etmiyorlar (*M. A., Okul Müdürü, 43 yaşında*).

Ben bilgisayarı onunla ders anlatacak kadar iyi bilmiyorum. Benim üniversitede okuduğum yıllarda bilgisayar böyle yaygın ve gelişmiş değildi. Bu nedenle bilgisayar kullanmasını öğrenemedim. Yeterli derecede bilgisayar bilseydim yararlanabilirdim (*M. K., Fen bilgisi öğretmeni 52 yaşında*).

Teknolojinin Sınıfta Kullanılmama Nedenleri

Okul müdür ve müdür yardımcıları çoğunlukla okullarının teknolojik araç-gereç bakımından yeterli olduğunu fakat öğretmenlerin bunları kullanmada istekli olmadığını, yeniliklere ayak uyduramadıklarını ve sorunun öğretmenlerden kaynaklandığını söylemektedirler.

Bence okulumuz teknoloji ve donanım bakımından en çok imkânlarla sahip olan okullardan birisidir. Ancak buna rağmen, öğretmenlerimiz bu teknolojik imkânları yeteri kadar kullanamamaktadır. Tabi bazı öğretmenlerimiz bu araç gereçleri kullanmakta ama kullanmayanlar daha fazladır (*A. Ç., Erkek, Okul Müdürü, 45 yaşında*).

Biz öğretmenlerimizi teknolojinin imkânlarını sınıf ortamında kullanmaları için teşvik etmeye çalışıyoruz. Bilgisayar laboratuvarı bilgisayar dersi için bilgisayar öğretmeni tarafından kullanılmaktadır. Fakat diğer branş öğretmenlerinin bu laboratuvarı kullanma konusunda isteksiz olduklarını söyleyebilirim. Öğretmenlerin çoğu eski sistem ile eğitim aldıklarından, aynı şekilde de eğitim vermeye çalışıyorlar (*M. A., Okul Müdürü, 43 yaşında*).

Okulumuzda bilgisayar, tepegöz gibi araç gereçler olmasına rağmen bazı öğretmenlerimiz derslerinde kullanmamaktadırlar. Bunun sebebi de bu araç gereçleri nasıl kullanacaklarını bilmemeleridir. Özellikle emekliliği yaklaşan hocalarımız teknolojiye ılımlı bakmamakta, onu derslerinde kullanmamaktadırlar. Öğretmenler için yazın okulumuzda bilgisayar kursu verildi. Tenezzül edip bu kursa bile gelmediler (*H. G., müdür yardımcısı, 36 yaşında*).

Diğer yandan, öğretmenlerin bu konudaki görüşü yöneticilerden farklılık göstermektedir. Okul içerisinde her ne kadar teknolojik araç-gereçler bulunsun da, her sınıfta bu araç-gereçlerden birer tane olmaması öğretmenlerin bunları kullanmasını zorlaştırdığı yönündedir. Sınıftan sınıfa projeksiyon aletini taşımak, kurmak zaman ve emek sarfiyatını arttırdığı için öğretmenler tarafından pek tercih edilmemektedir. Yine sınıflarda karartma perdelerinin olmayışı da projeksiyon kullanımını etkilemektedir.

Tepegöz veya projektör kullanmak zor ve zahmetli geliyor. Bu araçlar her sınıfta yok. Tüm okulda sadece iki tepegöz ve iki tane de seyyar projeksiyon var. Bunları rezerve etmek, sınıfa getirip kurmak, tekrar iade etmek zaman ve emek istiyor. Her istediğimde bunları kullanma imkânı bulamıyorum. Aynı anda başka öğretmenler de bu araçları kullanmak isteyince sorun yaşıyor (*Y.K. 2. sınıf öğretmeni, 33 yaşında*).

Projektör sabit olmadığından, her derste bunun ödünç alınması ve kurulması zaman alıyor. Bu yüzden her gün ve her derste kullanmıyorum. Çünkü kırk tane öğrencim var ve her biriyle ayrı ayrı ilgilenmem lazım (*A.P. Birinci sınıf öğretmeni, bayan, 30 yaşında*).

Ben derslerimde teknoloji den yararlanmak isterim. Fakat bütün sınıfı alıp laboratuara götürüp orada ders işlemek zor oluyor. Her sınıfta gerekli teknolojik aletler olsa daha çok teknoloji den yararlanırım (*A. G., Erkek, 2. sınıf öğretmeni, 36 yaşında*).

Okulda bir tane bilgi teknoloji sınıfı var ve 20 tane de bilgisayar, ama öğrenci sayısı fazla ve mevcut bilgisayar da az olunca, öğrenciler tam olarak bilgisayarlardan yararlanamıyorlar (*A. U. Bilgisayar öğretmeni*).

Bilgisayarlardan yararlanmaya çalışıyorum fakat haftada 21 saat bilgisayar dersi var ve tek bilgisayar laboratuvarı olduğundan imkânlar sınırlı (*Y. K. Türkçe öğretmeni, 26 yaşında*).

Projeksiyon cihazımız yeni geldi. Şimdilik projeksiyon cihazı ile öğrencilere gösterebileceğim bir kaynak yok elimde. İleride öğrencilere göstermem gereken bir belgesel ya da tarihi bir film olursa o zaman cihazı kullanabilirim (*M. A., Sosyal bilgiler öğretmeni, 28 yaşında*).

Sınıfların fiziki koşulları da araç gereç kullanımını etkilemektedir. Sınıflarımızın çoğunda perde yok, olan sınıflarda ise perdeler koyu renkte değil. Bizim projektörü kullanmamız için karanlık ortama ihtiyacımız var. Bu şartlarda projektörü kullanamıyorum (*S. A., üçüncü sınıf öğretmeni, 27 yaşında*).

Branş öğretmenleri her derste ayrı bir sınıfa gitmek ve araç gereçlerini oradan oraya taşımaktan rahatsızlar. Bunun yerine her branş dersi için bir sınıf açılmasının ve öğrencilerin dersine girecekleri branş öğretmenin sınıfına gitmesi gerektiğini ifade etmektedirler. Örneğin Matematik dersliği, Türkçe dersliği gibi. Böylece bir ders için gereken araç-gereç sadece o dersin sınıfında bulunacak ve kullanımı rahat olacaktır. Ayrıca sınıfı kullanan tek bir öğretmen olacağı için araç-gereçlerin daha iyi muhafaza edilmesi de mümkün olacaktır. Bu uygulama araç-gereçlerin sınıftan sınıfa taşınmasını engelleyeceğinden, onların kullanım ömrünü uzatacak ve öğretmenler için de kullanım kolaylığı sağlayacaktır.

Öğretmenlerden bir kısmı derslerinin içeriği gereği teknolojiyi kullanma gereği duymadıklarını söylemektedirler. Bu tür öğretmenlerin derslerinde yazı tahtası ve ders kitaplarından başka araç-gerece ihtiyaç duymadıkları görülmektedir.

Sınıflarda teknolojiyi kullanmayı elbette isterim. Ama ben ilkököl birinci sınıfların derslerine girdiğim için teknolojiyi kullanamıyorum. Teknolojinin her ders ve sınıf için uygun olmayacağını düşünüyorum (*C. Ş., Sınıf öğretmeni, 32 yaşında*).

Teknolojiyi kullanıp kullanmamam dersimin konusuna göre değişiyor. Mesela voleybol veya basketbol öğretirken bilgisayar ve projeksiyon cihazından yararlanıyorum. Kısa minder hareketleri yaptırırken teknolojiden yararlanmam elbette imkânsız (*A. O. Beden eğitimi öğretmeni, 35 yaşında*).

Dersin içeriğine göre yeri geldiğinde çeşitli materyallerden yararlanıyorum. Fakat kitaplar geniş kapsamlı ve etkinlikler çok olduğundan bazı materyallerin kullanılmasına gerek kalıyor (*T. K. Türkçe öğretmeni, 26 yaşında*).

Ben öğretmenliğe bu yıl başladım. Ders anlatırken projeksiyon cihazı, bilgisayar ve tepegöz cihazlarını kullanmıyorum. Açıkçası dersim için gerek de görmüyorum. Üniversitede bize bu tür araç gereçleri kullanmamızı söyleyen hocalarımız bile ders anlatırken teknolojik araçlardan neredeyse hiç yararlanmıyorlardı (*S. G., Türkçe öğretmeni, 27 yaşında*).

Sonuç

Öğretmenlerle yapılan görüşmeler ve okullarda yapılan gözlemler ışığında teknolojinin sınıfta kullanılmama sebeplerini iki başlık altında toplayabiliriz: (1) öğretmenlerin öğretim teknolojilerini kullanmada bilgi ve beceri yetersizliği, (2)

okulların teknolojik alt yapısının yetersiz olması. Bu sorunları çözümü için öğretmenlere teknolojik ders araç ve gereçlerinin kullanılması konusunda etkili hizmet içi eğitim faaliyetleri düzenlemek ve okulların teknolojik alt yapısını geliştirmek gerekir. Bu amaçla klasik kara tahtalı sınıflar yerine teknoloji ile donatılmış sınıflara geçmek gerekmektedir. Her sınıfta sabit bir projeksiyon, bilgisayar, DVD, XV, internet erişimi ve akıllı tahta veya projeksiyon perdesi ve karartma perdeleri sağlamak gerekmektedir.

Birçok öğretmen, her sınıfta bir projeksiyon makinesi olmasını istiyor. Böylece teknolojinin sınıfta etkin bir şekilde kullanımının sağlanacağını, zaman kaybetmeden derslerini daha verimli olarak işleyeceklerini düşünüyorlar. Tepegözün asetat gerektirmesi okulun bunu sağlamamasından dolayı öğretmenler tepegöz kullanımına da sıcak bakmamaktadırlar.

Bilgisayarların eğitimde kullanılan pek çok araç-gerece alternatif oluşturduğu yavaş yavaş onların yerini aldığı görülmektedir. Örneğin haritaların, kavram haritalarının, teyp, ses kasetleri, televizyonların yaptığı tüm işleri bir bilgisayar ve projeksiyon aleti ile sınıfta daha rahat bir şekilde sağlayabiliriz. Bu şekilde bu araç gereçlerin saklanması da daha kolay olmaktadır. Örneğin yüzlerce haritayı bir CD'de kaydetmek ve gerektiğinde duvara yansıtılarak üzerinde ders işlemek gibi veya onlarca ses ve film kasetlerini, sadece bilgisayarda bir ses dosyası şeklinde muhafaza edebiliriz. İleride de mevcut bazı eğitim araçlarının da bilgisayardaki gelişmelerle paralel olarak eğitim ortamından kalkabileceğini söyleyebiliriz.

Kaynakça

- Ergin, A. (1998). *Öğretim teknolojisi ve iletişim*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yalın, H. İ. (2007). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. İstanbul: Nobel Yayıncılık.
- Sönmez, V. (1997). *Program geliştirmede öğretmen el kitabı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- İzci, E. (2006). Öğretimde araç gereçler. *M. Gürol (Üstün), İğniliu tckm>/<>/>/<</(ıv materyal hazırlama kitabından* (ss. 83-106). Ankara: Akış Yayıncılık